

NEDERLANDSE VERENIGING
VOOR BURGERZAKEN

Strategisch Kader

2026-2027

Strategisch Kader 2026-2027

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	De vereniging	4
3.	Missie en visie	5
4.	De scope van de NVVB	7
5.	Strategische uitgangspunten	8
6.	Hoofdthema's	11
6.1.	Persoonsinformatiemanagement	11
6.2.	Identiteitsmanagement	14
6.3.	Verkiezingen	17
7.	Producten en diensten	19

1. Inleiding

De Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) ondersteunt gemeenten bij hun verantwoordelijkheden op het gebied van Burgerzaken, zodat zij elke inwoner en ondernemer in Nederland passende dienstverlening kunnen bieden. De digitalisering van de dienstverlening en diverse maatschappelijke ontwikkelingen hebben het vakgebied Burgerzaken de afgelopen jaren sterk doen veranderen. De NVVB anticipeert doorlopend op deze ontwikkelingen en speelt hier waar mogelijk op in. Om onze ondersteuning te kunnen blijven waarmaken, is er een helder beeld nodig van de inhoud en de grenzen van ons vakgebied. Tegelijkertijd blijkt dat de invulling van de dienstverlening door en rondom Burgerzaken per gemeente kan verschillen. Het is daarom belangrijk dat wij ons bij de invulling van onze rol als NVVB flexibel blijven opstellen.

Dit strategisch kader gaat over het werkveld van Burgerzaken, waarvoor de NVVB de belangen van gemeenten behartigt. Door het vakgebied duidelijk te omschrijven en af te bakenen, kan de NVVB de belangrijkste thema's voor de komende jaren goed vaststellen en aanpakken.

Het strategisch kader 2026-2027 is het raamwerk voor alle standpunten en activiteiten van de NVVB. Onvoorziene onderwerpen raken ons vakgebied doorlopend en vragen om onze aandacht. Met dit strategisch kader kunnen wij per onderwerp beoordelen in hoeverre het tot ons domein behoort, welke prioriteit het vraagt en binnen welke randvoorwaarden wij kunnen adviseren of uitvoeren.

Naast dit strategisch kader hanteren wij een financieel kader waarbinnen de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. Het financieel kader voor 2026-2027 is opgenomen in de begroting. Die wordt tegelijkertijd met dit strategisch kader aangeboden aan de algemene ledenvergadering (alv).

Centraal in de positionering en belangenbehartiging van de NVVB staan een kwalitatief passende persoonsinformatievoorziening, correct identiteitsmanagement, een goede organisatie van verkiezingen en een hiermee samenhangende excellente dienstverlening van gemeenten. Uitgangspunt voor de NVVB is dat wet- en regelgeving – ook in Europees verband en in relatie met Caribisch Nederland – goed uitvoerbaar moet zijn.

2. De vereniging

De NVVB is in 1994 opgericht als rechtsopvolger van de Nederlandse Vereniging van Ambtenaren van de Burgerlijke Stand (NEVABS, opgericht in 1933) en de Vereniging voor Bevolkingsboekhouding en Militaire Zaken (VBM, opgericht in 1937). Hiermee zijn ambtenaren in het domein Burgerzaken al bijna negentig jaar verenigd.

De NVVB is in essentie een vereniging. Het ‘verenigen’, ondersteunen en verbinden, de onderlinge contacten en de ‘menselijke maat’ zijn voor de NVVB essentiële maatstaven. Hierin schuilt veel kracht.

Met alle 342 (per 1 januari 2025) gemeenten als lid en ongeveer 1.280 individuele leden bereikt de NVVB heel Nederland. Voor onszelf en voor onze ketenpartners is dit volledige bereik een constante factor van belang. De NVVB vertegenwoordigt een bijzonder en belangrijk vakgebied, dat met de huidige technologische ontwikkelingen en samenhangende belangen omtrent persoonsregistratie, identiteit en verkiezingen alleen maar belangrijker wordt.

De NVVB wil nog slagvaardiger handelen in een tijd waarin de ontwikkelingen en communicatie steeds sneller gaan. We willen nog meer gebruik maken van de kennis en expertise van onze leden, die met behulp van digitale middelen gemakkelijker betrokken kunnen worden bij acute vraagstukken of complexe ontwikkelingen. Door meer en beter gebruik te maken van het NVVB Platform kunnen we die betrokkenheid verder vergroten.

Voorop staat dat we aan het wezen van de vereniging vasthouden, met de doelstellingen zoals opgenomen in onze missie, visie en statuten, en met een bestuurlijke inrichting die recht doet aan een democratische vertegenwoordiging en transparante invloed van de leden. Tegen deze achtergrond investeren we in de participatie, betrokkenheid en deskundigheid van onze leden, een professioneel verenigingsbestuur en -management, en een gemotiveerde en goed gefaciliteerde werkorganisatie.

3. Missie en visie

Missie

De NVVB wil zorgen dat gemeenten op het gebied van Burgerzaken (Basisregistratie Personen (BRP), personen- en familierecht (PFR), identiteitsmanagement, verkiezingen en de hiermee samenhangende dienstverlening) elke inwoner en ondernemer in Nederland een steeds betere en passende dienstverlening kunnen bieden.

Visie

De NVVB werkt aan deze ambitie door gemeenten te ondersteunen bij hun verantwoordelijkheden, ze te adviseren en te informeren, hun belangen te behartigen, ze te helpen zich te verbinden en ze te helpen zich te blijven vernieuwen.

Wij werken aan onze ambitie met de volgende activiteiten:

Ondersteunen

De NVVB ondersteunt gemeenten en individuele (gemeentelijke) leden. Het continu betrekken, bevragen, informeren en adviseren van deze leden resulteert in een gedegen begrip van de gemeentelijke uitdagingen. Dit stelt de NVVB in staat om gemeenten gericht en op verschillende manieren te ondersteunen. Dit doen we door mee te denken over complexe opgaven en door het aanbieden van diverse producten en diensten.

Adviseren

De NVVB adviseert gemeenten, individuele leden en publieke organisaties op inhoudelijke thema's die van belang zijn om hun dienstverlening te verbeteren. Gemeenten worden direct geholpen door de kennis en expertise van de NVVB.

Belangen behartigen

De NVVB behartigt de belangen van gemeenten. Om deze rol goed te vervullen, hebben wij veelvuldig contact met onze achterban, de voor ons domein relevante ministeries en ketenpartners. Door proactief te handelen, streeft de NVVB naar maximale invloed aan de voorkant van ieder nieuw proces en bij veranderingen. Op deze manier toetsen wij steeds tijdig de uitvoerbaarheid, kwaliteit en financiële haalbaarheid, adviseren wij daarover en doen wij voorstellen.

Verbinden

De NVVB verbindt gemeenten en individuele leden met elkaar en met relevante partners. We zijn een verbinder in het veld van samenwerkingspartners, waarbij de samenwerking tussen de publieke, private en wetenschappelijke sector centraal staat. De NVVB is een gewilde en betrouwbare partner voor andere (overheids)organisaties.

Vernieuwen

De NVVB helpt gemeenten en individuele leden om zich te vernieuwen op het gebied van personen- en familierecht, de BRP, identiteitsmanagement, verkiezingen en de hiermee samenhangende dienstverlening. Ook helpt de NVVB gemeenten om te innoveren op dienstverlening, want de samenleving vraagt om een snelle aanpassing aan nieuwe wensen, omstandigheden en (technologische) mogelijkheden. Om goed op dit alles te kunnen inspelen, nemen wij met al onze kennis en kunde een rol in aan de voorkant van de veranderprocessen, zodat gemeenten sneller en beter kunnen innoveren. Hierbij staan de kwaliteit, veiligheid, betrouwbaarheid en uitvoerbaarheid (proces technisch, financieel en juridisch) altijd centraal.

4. De scope van de NVVB

Met onze scope geven we aan welke activiteiten en verantwoordelijkheden wel en niet tot onze vereniging behoren, rekening houdend met voortdurend veranderende processen, wetgeving en ontwikkelingen. Veranderingen maken het vakgebied van Burgerzaken interessant en dynamisch, maar leiden soms tot onduidelijkheid over de vraag of bepaalde ontwikkelingen wel of juist niet bij de NVVB thuishoren. Het is belangrijk om dit goed inzichtelijk te hebben, voor zowel onze leden als ons bestuur, de adviescommissies, bureau NVVB en onze (keten)partners. Alleen zo kunnen wij gericht kiezen waaraan we aandacht besteden en waarop we onze kennis en capaciteit inzetten.

Wij bespreken dit strategisch kader jaarlijks in sessies met het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de adviescommissies en een vertegenwoordiging van het bureau. Van sommige onderwerpen is direct duidelijk dat ze binnen de 'scope van Burgerzaken' en dus het werkveld van de NVVB vallen (bijvoorbeeld de burgerlijke stand, de BRP-bijhouding en -verstrekking, het vaststellen en vastleggen van identiteit en digitale identiteit, de uitgifte van paspoorten, rijbewijzen en Nederlandse identiteitskaarten (NIK's), het organiseren van verkiezingen en alle hiermee samenhangende dienstverlening. Naast naar een excellente digitale dienstverlening streven we ook naar excellentie in het menselijk contact (hostmanship). Hiermee zoeken we aansluiting bij de doelstellingen van de zogenoemde inclusieve samenleving.

Andere onderwerpen bevinden zich in een 'grijs gebied' en worden in sommige gemeenten wel en in andere niet tot de scope van Burgerzaken gerekend. Dit kan afhankelijk zijn van een gekozen dienstverleningsmodel, de organisatorische inrichting, de omvang en financiële situatie van een gemeente, geografische aspecten of beschikbare expertise. Onderwerpen die over het algemeen niet onder de scope van Burgerzaken vallen, zijn bijvoorbeeld ICT-infrastructuur Common Ground, digitale inclusie en de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). De komende jaren blijven we aandacht besteden aan onderwerpen die zich in een grijs gebied bevinden, om waar mogelijk aan de hand van casuïstiek de scope van de NVVB verder uit te kristalliseren.

5. Strategische uitgangspunten

De kern van dit strategisch kader 2026-2027 bestaat uit negen strategische uitgangspunten die samen kenmerkend zijn voor wat de NVVB raakt en die passen binnen de hierboven omschreven scope. De uitgangspunten zijn bedoeld om een samenhangend en consistent kader te creëren: wat voor het ene onderwerp geldt, geldt (in beginsel) ook voor het andere onderwerp. Daarnaast dragen ze bij aan een versterkte focus op Burgerzaken (doen waar we goed in zijn) en het overlaten aan anderen wat niet tot die specifieke rol behoort. Het strategisch kader maakt toetsing van prioriteiten mogelijk. Tegelijkertijd biedt het ons meer flexibiliteit tijdens de looptijd van het jaarplan dat onder invloed staat van de actualiteit. Het kader geeft de NVVB bovendien een herkenbaar profiel en een scherpe positionering op ons vakgebied. Dit alles draagt bij aan een meer efficiënte en effectieve netwerkontwikkeling en, waar nodig, stakeholderanalyse.

Het strategisch kader vertaalt zich ook naar de werkwijze van onze organisatie. Een aandachtspunt is dat – gegeven deze strategische uitgangspunten – wij als NVVB steeds alert en flexibel moeten blijven richting onze doelgroep; gemeenten en omgeving. Ons algemeen beginsel is dat wij aan eenmaal vastgestelde wet- en regelgeving in principe meewerken, voor het bevorderen van een optimale implementatie bij gemeenten. Dit past ook bij de plaats en rol van de NVVB in het bredere gemeentelijke domein.

Voor onze strategische positionering en advisering omtrent onderwerpen op het vakgebied Burgerzaken hanteren wij als NVVB de volgende negen uitgangspunten:

Identiteitsvaststelling en -vastlegging vindt plaats door gemeenten

Een primaire taak binnen het burgerzakendomein is het vaststellen en vastleggen van de identiteit van personen. De NVVB maakt zich sterk voor de positie van gemeenten in dit proces.

Het aanvraag- en afgifteproces van identiteitsmiddelen vindt plaats door gemeenten

Vanuit de primaire taak van het vaststellen en vastleggen van identiteiten volgt als tweede fundamentele taak de uitvoering van het aanvraag- en afgifteproces van identificatiemiddelen (ID's). De NVVB streeft hierbij naar excellente dienstverlening en naar het voorkomen en bestrijden van ID-fraude.

Dienstverlening is digitaal waar mogelijk en persoonlijk waar noodzakelijk of gewenst

De dienstverlening binnen het burgerzakendomein ontwikkelt zich mee met de digitalisering van het aanbod op veel andere terreinen, zowel in de publieke als in de private sector. Hierbij wordt telkens gekeken naar het beoogde doel. Dit doel is

niet de digitalisering op zich, maar winst voor de samenleving zonder verlies van kwaliteit. Het gaat dus om het profijt voor de burger in samenhang met de efficiencyvoordelen voor de overheid.

De gemeentelijke dienstverlening is plaatsonafhankelijk

De beschikbaarheid van diensten en producten van Burgerzaken is in beginsel niet gebonden aan de plaats waar personen wonen of staan ingeschreven of waar een rechtsfeit plaatsvindt. Alleen in gevallen waarbij dit noodzakelijkerwijs niet anders kan of bij de kans op fouten of fraude, wordt hiervan afgeweken.

Processen zijn eenduidig en efficiënt ingericht

De NVVB streeft naar uniforme processen voor alle gemeenten en in te zetten middelen. Hiermee kunnen we kosten besparen en eventuele veranderingen eenvoudig doorvoeren. Ook de samenwerkingsmogelijkheden tussen gemeenten nemen hierdoor toe. Voor burgers en bedrijven zijn er geen verschillen als zij plaatsonafhankelijk zakendoen met gemeenten rond dezelfde processen. Er kunnen uitvoeringsverschillen bestaan tussen gemeenten op basis van specifieke lokale bijzonderheden, maar in beginsel zijn de processen in de basis voor elke gemeente gelijk.

De dienstverlening is eenvoudig en goed toegankelijk

Alle dienstverlening voor burgers en bedrijven is toegankelijk, betrouwbaar en veilig. In dit verband vragen wij bij onze advisering ook aandacht voor de uitvoerbaarheid van wet- en regelgeving.

Gemeenten bepalen voor de taakuitvoering zelf hoe en met wie zij intergemeentelijk samenwerken

De kwaliteit van diensten en producten kan worden verhoogd of geborgd door samenwerkingen waarbij kennis en kunde zijn geclusterd. De regie over de mate en vorm van samenwerking ligt bij de gemeenten zelf. De groei van intergemeentelijke samenwerking, ook in het domein Burgerzaken, vraagt erom goed gefaciliteerd te worden door de Rijksoverheid, onder andere via passende wet- en regelgeving.

Burgerzakenprofessionals zijn aantoonbaar bekwaam

Het werk binnen het domein Burgerzaken is complex. De negatieve effecten van eventuele fouten en/of onzorgvuldigheden, bijvoorbeeld bij de toepassing van (internationaal) personen- en familierecht, nationaliteitsrecht, de BRP-vaststelling en de vastlegging van identiteiten, kunnen groot zijn. De vakdeskundigheid, competenties en vaardigheden van de burgerzakenprofessional zijn van groot belang. Met opleidingen en trainingen spelen we in op de ontwikkelingen. De NVVB streeft hierbij naar aantoonbaarheid van het gewenste niveau van vakdeskundigheid en competenties door erkende, onafhankelijke toetsing. Verworven vakdeskundigheid en competenties moeten bovendien aantoonbaar op het gewenste peil worden gehouden.

De menselijke maat staat centraal

De NVVB streeft ernaar dat inwoners door gemeenten niet worden belemmerd door te complexe regels, te weinig digitale vaardigheden of andere obstakels zoals een taalbarrière of fysieke ontoegankelijkheid. In de dienstverlening van gemeenten staat de mens centraal. Het uitgangspunt dat we hierbij nastreven:

Goede dienstverlening is gebaat bij 'regelruimte', oftewel handelingsperspectief om te doen wat in een specifiek geval nodig is.

6. Hoofdthema's

6.1. Persoonsinformatiemanagement

Omgaan met persoonsgegevens vraagt om een groot besef van privacybescherming. Het domein Burgerzaken heeft het monopolie op de verzameling, registratie en verstrekking van de meest elementaire persoonsgegevens binnen de kaders van de wet. Burgerzaken heeft hierbij te maken met een complex geheel aan wet- en regelgeving, waarbij ook aan internationaal personen- en familierecht, nationaliteitsrecht en internationale verdragen moeten worden getoetst.

De Basisregistratie Personen (BRP) en de burgerlijke stand behoren tot de kerntaken van Burgerzaken. De BRP is de grootste verzameling persoonsgegevens van Nederland, met de meeste gebruikers. Afdelingen Burgerzaken zorgen ervoor dat de gegevens in de BRP accuraat zijn en dat de registratie en de verstrekking van die gegevens verloopt volgens de daarvoor vastgestelde werkwijzen.

In het bijzonder zetten wij ons in voor de volgende zaken:

De BRP in de basis

De NVVB zet zich ervoor in dat de BRP een weergave is van de werkelijkheid en dat het in afwijking van de werkelijkheid registreren van feiten voor processen bij afnemers wordt tegengegaan.

Toekomst van de BRP

De NVVB blijft in het kader van de toekomst van de BRP aandacht vragen voor dataminimalisatie en continuïteit (levenscyclusbeheer en cyberbeveiliging). Wij letten hierbij goed op zaken die voor Burgerzaken in de rol van BRP-bijhouder specifiek relevant zijn.

Arbeidsmigranten

De NVVB zet in op registratie van arbeidsmigranten in de BRP zonder stapeling van werkzaamheden. Indien er sprake is van taakverzwaring voor de medewerkers van Burgerzaken zet de NVVB zich, in samenwerking met de VNG, in voor financiering van deze extra werkzaamheden.

BRP-straten

Wij denken mee met de uitvoering bij BRP-straten en – mede naar aanleiding van binnengekomen signalen – adviseren blijvend over het verhogen van de kwaliteit van opgemaakte persoonslijsten.

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)

De NVVB ondersteunt bij de ontwikkeling van een toekomstbestendige landelijke aanpak van de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP.

Uitwisseling burgerlijke stand en BRP

De NVVB brengt het belang van een snelle en veilige uitwisseling van gegevens tussen de BRP en de burgerlijke stand blijvend onder de aandacht.

Briefadressen

Wij denken kritisch mee over oplossingen voor de toename van het aantal, de complexiteit van de afhandeling en het beheer van briefadresaanvragen.

Verstrekken gezagsinformatie

Vanwege nieuwe technologische ontwikkelingen vraagt de NVVB aandacht voor de verantwoordelijkheid van de vastlegging in de BRP en de verstrekking van gegevens over het gezag.

Zelfevaluatie

Wij zetten ons in voor een realistische zelfevaluatie, waarbij het doel van de evaluatie altijd wordt nagestreefd. Ook denken we mee over de doorontwikkeling van de zelfevaluatie, waarbij de nadruk ligt op het toetsen van noodzakelijke processen. Wij vragen hierbij aandacht voor het verstrekken van instructies en informatiemateriaal aan gemeenten.

Personen- en familierecht

Zowel in de BRP als in akten van de burgerlijke stand leggen gemeenten rechtsfeiten vast die plaatsvinden in het leven van mensen. We hebben hierbij te maken met een complex geheel aan wet- en regelgeving, waarbij ook moet worden getoetst aan internationaal personen- en familierecht, nationaliteitsrecht en internationale verdragen. We zijn in gesprek met ketenpartners om te zorgen dat wetgeving ook goed uitvoerbaar wordt en blijft.

In het bijzonder zetten wij ons in voor de volgende zaken:

Burgerlijke stand

De belangrijkste taak van de ambtenaar van de burgerlijke stand (abs) is het opmaken van akten die dwingende bewijskracht hebben van het rechtsfeit dat zij weergeven. Bij het opmaken van deze akten ontleent de abs het grootste deel van de hiervoor benodigde gegevens aan de BRP. De burgerlijke stand en de BRP zijn hierdoor over en weer sterk met elkaar verbonden. De NVVB blijft daarom in gesprek gaan en activiteiten organiseren om te stimuleren dat de burgerlijke stand en de BRP in de toekomst efficiënter en effectiever worden ingericht.

Digitalisering burgerlijke stand

De NVVB dringt met klem aan op een op zichzelf staande algehele digitalisering van de burgerlijke stand. Dit betekent dat akten volledig elektronisch moeten worden opgemaakt en opgeslagen en dat ze digitaal toegankelijk moeten zijn. Wij hebben hiervoor een duidelijke visie ontwikkeld en roepen de rijksoverheid op tot het nemen van concrete stappen. Een eerste cruciale stap, en bovendien een verplichting vanuit Europese regelgeving, is het digitaal beschikbaar stellen van afschriften en uittreksels uit de burgerlijke stand. Wij vinden dat dit met hoge prioriteit moet worden opgepakt en dat er in 2026-2027 concrete voorstellen voor digitalisering moeten komen.

Huwelijk en geregistreerd partnerschap

De burgerlijke stand speelt een belangrijke rol bij de (ceremoniële) wensen van burgers als zij een huwelijk of geregistreerd partnerschap met elkaar willen aangaan. De NVVB heeft hierbij oog voor maatschappelijke ontwikkelingen en veranderende behoeften en wensen. Hierbij staan we voor een juiste uitvoering van de wet- en regelgeving.

Ingehuurde abs

De NVVB pleit voor een oplossing die gemeenten in staat stelt ook personen die niet in dienst zijn van een gemeente te kunnen aanwijzen als abs. Dit is noodzakelijk om de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen, zeker gezien de toenemende krapte op de arbeidsmarkt.

Gezag

Wij blijven de uitvoerbaarheid van regels rondom het gezag vooropstellen. Door de invoering van gezag van rechtswege bij erkenning is het onderwerp gezag actueel geworden. De regels met betrekking tot het vaststellen van gezag zijn erg complex. Wij streven naar een goede implementatie van de gezagsmodule, zodat die voor alle gemeenten volledig beschikbaar is.

Schijnerkenningen en schijnhuwelijken

Het wettelijke kader voor het aanpakken van schijnerkenningen en schijnhuwelijken is op dit moment niet toereikend. De NVVB pleit voor wet- en regelgeving waarmee schijnerkenningen en schijnhuwelijken beter aangetoond kunnen worden. We streven naar betere samenwerkingsafspraken tussen de betrokken overheidspartijen.

Draagmoederschap

Op het gebied van draagmoederschap pleiten we voor een spoedige invoering van wet- en regelgeving. Draagmoederschap vindt in de praktijk al plaats, maar er is wettelijk nog niets voor draagmoederschapszaken geregeld. Dit leidt tot ongewenste consequenties in de uitvoering. De invoering van wetgeving is noodzakelijk om rechtszekerheid te bieden, misstanden te voorkomen en het belang van het kind centraal te stellen.

Nationaliteit 'onbekend'

De NVVB blijft zich inzetten voor het verder voorkomen en verminderen van de registratie van de nationaliteit 'onbekend'. Door de inwerkingtreding van de Wet vaststellingsprocedure staatloosheid (Wvs) is het voor mensen mogelijk om hun staatloosheid door de rechter te laten vaststellen. In de BRP mag nog maar in een beperkt aantal gevallen staatloos worden geregistreerd. Door het Besluit evidente staatloosheid kan echter niet in alle gevallen van staatloosheid staatloos worden geregistreerd in de BRP.

6.2. Identiteitsmanagement

De ID-vaststelling en de vastlegging van persoonsgegevens van burgers is een kerntaak van Burgerzaken. Hierbij horen onder andere de initiële fysieke ID-vaststelling, (gekoppeld aan) de digitale identiteit, het aanvragen en uitreiken van reisdocumenten en rijbewijzen en de bewustwording en bestrijding van identiteitsfraude. Onder ID-middelen verstaan we het paspoort, het rijbewijs, de Nederlandse identiteitskaart (NIK), DigiD en de digitale identiteit. Wij informeren onze leden waar mogelijk over de lopende ontwikkelingen en innovaties bij diverse projecten en processen rondom identiteitsmanagement.

In het bijzonder zetten wij ons in voor de volgende zaken:

Identiteitsvaststelling

De NVVB is van mening dat het vastleggen én het vaststellen van de identiteit van burgers moet blijven plaatsvinden bij en door de gemeenten, door aantoonbaar gecertificeerde medewerkers. Wij blijven streven naar een uniform proces voor burgers bij het aanvragen van ID-middelen. Hierbij zien wij in het proces van de aanvraag en afgifte van reisdocumenten en rijbewijzen minimaal één contactmoment bij de balie van Burgerzaken als noodzakelijk. Wij houden het ID-protocol, bestemd voor burgerzakenmedewerkers en -managers, actueel.

Wat betreft de identiteitsvaststelling bij de eerste afgifte van een rijbewijs vinden wij dat dit ook de koppeling van persoonsgegevens aan fysieke kenmerken van de houder betreft. Er bestaat nog geen register waarin identiteiten zijn vastgelegd om zo de identiteit van een aanvrager te verifiëren. Daarom zien wij de bedoelde koppeling in het aanvraagproces als een kerntaak van Burgerzaken. We voeren hierover het gesprek met ketenpartners.

De NVVB is voorstander van een uniform normenkader voor alle ID-middelen. Wij zijn actief betrokken bij de ontwikkeling van het normenkader voor fysieke en digitale ID-middelen. Dit doen we door de uitvoering van 'peer reviews', oftewel (externe) collegiale toetsing, te ondersteunen.

Digitale identiteit: Europese ontwikkelingen en elektronische identificatiemiddelen (eID)

De Verordening Europese digitale identiteit (eIDAS2.0) verplicht EU-lidstaten om hun inwoners eind 2026 een nationale 'wallet' aan te bieden. Wij volgen deze Europese ontwikkelingen en de voorziene werking van de Nederlandse EU Digital Identity Wallet (EUDI-wallet) op de voet. De Personal Identification Data (PID-)gegevens in de wallet komen uit de BRP. Zolang de inhoud van de wallet zoals voorzien geen status van wettelijk identiteitsmiddel krijgt, zien wij het online koppelen van de fysieke identiteit aan de digitale identiteit via DigiD Hoog als een veilige route. Ons uitgangspunt blijft dat er altijd minimaal eens per tien jaar een fysieke identiteitsvaststelling aan de balie van Burgerzaken moet plaatsvinden.

Wij willen een veilige koppeling tussen de fysieke en de digitale identiteit. Door actieve samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en VNG Realisatie willen we wijzigingen in het proces voor vaststelling van de identiteit en de koppeling tussen fysieke en digitale identiteit beproefd hebben. Wij zijn actief betrokken bij het toepassen en gebruiken van DigiD Hoog in relatie tot de wallet.

Waar EU-regelgeving van invloed is op het werk van Burgerzaken, hebben wij hierover nauw contact met de VNG. De komende jaren gaan we veel tijd besteden aan de ontwikkelingen op het gebied van de digitale identiteit.

Samenvattend: de NVVB zal gemeenten zo goed mogelijk vertegenwoordigen en informeren over veranderingen met betrekking tot de Wet digitale overheid, de invoering van eIDAS2.0, de ontwikkelingen rondom elektronische identificatiemiddelen (eID) en de consequenties voor balieprocessen. Hierbij staat voor ons de uitvoerbaarheid van het (balie)proces altijd voorop.

Biometrie

Ontwikkelingen zoals het project Modernisering Afname Biometrie (MAB) verhogen de kwaliteit, de betrouwbaarheid en de veiligheid van het reisdocumentproces bij Burgerzaken. Voor het proces van identiteitsvaststelling en -vastlegging door gemeenten is het belangrijk dat zij een kwalitatief hoogstaande digitale opname van het gezicht kunnen gebruiken die wordt opgenomen in de chip op een identiteitsdocument. De NVVB vindt dat deze innovaties meer aandacht moeten krijgen en blijft dit daarom benadrukken bij de verantwoordelijke ministeries en onze ketenpartners.

Wij streven naar een effectieve en efficiënte inrichting van de apparatuur op de balie voor zowel reisdocumenten als rijbewijzen. Multifunctioneel gebruik, waarbij met de camera's ook documenten beoordeeld kunnen worden op de echtheidskenmerken, heeft onze sterke voorkeur. Voor de bekostiging gaan de NVVB en de VNG in gesprek met de verantwoordelijke ministeries.

Reisdocumenten

De komende jaren wordt de technische ondersteuning van de functiescheiding ingevoerd. Ook wordt het ReIS Aanvraagportaal (RAP) geïmplementeerd (van RAAS naar ReIS), als onderdeel van het programma Verbeteren Reisdocumentstelsel (VRS). Er lopen onderzoeken naar de (technische) ontwikkeling van 'live enrolment' (het opnemen van biometrische gegevens aan de balie) en het gebruik van digitale foto's gemaakt door fotografen.

Wij vertegenwoordigen gemeenten bij dit proces, denken mee en toetsen het aan het strategisch kader van de NVVB. Hierover hebben we nauw en goed contact met onze ketenpartners. Lopende en nieuwe ontwikkelingen toetsen we in samenwerking met alle betrokken partijen op impact voor de gemeente en uitvoerbaarheid aan de balie.

Rijbewijzen

Wij vertegenwoordigen gemeenten bij de ontwikkelingen rondom het rijbewijsproces. We denken mee met Dienst Wegverkeer (RDW) over innovatieve mogelijkheden en toetsen die aan het strategisch kader van de NVVB. Nieuwe ontwikkelingen toetsen we tijdig en in goede samenwerking met de RDW, de VNG en VNG-realisatie op uitvoerbaarheid aan de balie.

Naar verwachting in 2027 is het digitaal aanvragen van rijbewijzen (DAR) wettelijk mogelijk. Rondom het aanvraagproces aan de balie lopen er diverse (technologische) ontwikkelingen. Wij denken mee in scenario's. Bijvoorbeeld voor het uitfasen van de NRD-backofficestations die aan het eind van hun levensduur zijn en indien nodig moeten worden vervangen door een andere (tijdelijke) werkwijze.

Maatregelen ter voorkoming van identiteitsfraude

Naar aanleiding van fraudegevallen in het reisdocumentenproces bij gemeenten zijn er sinds de zomer van 2022 meerdere Kamerbrieven gepubliceerd over (de voortgang van) maatregelen om het aanvraag- en uitgifteproces op korte, middellange en lange termijn robuuster te maken. De NVVB is en blijft hier nauw bij betrokken.

Om op landelijk niveau de verbindende rol te kunnen blijven spelen tussen ketenpartners en gemeenten, is de NVVB actief lid van de Landelijke Werkgroep Tegengaan Identiteitsfraude (LWTI).

Voor een betrouwbaar identiteitsbeheer en het voorkomen van fraude vinden wij het belangrijk dat medewerkers Burgerzaken aantoonbaar gecertificeerd zijn. Zij moeten in het bezit zijn van diploma's uit het diplomastelsel Burgerzaken en periodiek kunnen aantonen dat hun vakkennis nog actueel is. Wij blijven streven naar een wettelijk verplichte certificering van burgerzakenmedewerkers.

6.3. Verkiezingen

Wij zetten ons in voor een transparant, controleerbaar en vooral uitvoerbaar verkiezingsproces, voorzien van voldoende financiële middelen. De NVVB hecht er veel waarde aan om vanaf het begin betrokken te zijn bij het opstellen van wet- en regelgeving, zodat die kan worden getoetst op uitvoerbaarheid. Dit doen we door deel te nemen aan het directeurenoverleg, het bestuurlijk overleg, het strategisch ketenberaad, het operationeel ketenoverleg en diverse begeleidingsgroepen. De gezamenlijke verkiezingsagenda 2030 is leidend bij onze voortdurende inspanningen om het verkiezingsproces te verbeteren.

In het bijzonder zetten wij ons in voor de volgende zaken:

Nieuw model stembiljet

Wij pleiten er nog steeds voor om het nieuwe stembiljet zo snel mogelijk landelijk in te voeren. Dit om een betrouwbare uitslag te bevorderen, het tellen van de stemmen nog verder te vergemakkelijken en de uitvoeringslast verder terug te dringen.

Evaluatie Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen (NPVV)

De evaluatie van de NPVV is afgerond. De NVVB zet zich ervoor in dat de beleidsevaluatie daadwerkelijk bijdraagt aan de verdere verbetering van de uitvoering van het verkiezingsproces. Wij willen dat de procedure goed uitvoerbaar is voor alle betrokkenen en dat de controleerbaarheid en transparantie van het proces geborgd blijven.

Rol Centraal stembureau (CSB) bij GR26

Bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 vervullen gemeenten voor het eerst de rol van CSB onder de regels van de NPVV. De NVVB kijkt samen met de Kiesraad op welke manier deze rol het best kan worden uitgevoerd en welke ondersteuning er noodzakelijk is.

Nieuwe rol Kiesraad

De Kiesraad heeft meer bevoegdheden gekregen om de kwaliteit van de uitvoering van het verkiezingsproces verder te bevorderen. Zo gaat de Kiesraad kwaliteitsstandaarden ontwikkelen en de hoofdlijnen van de ketensamenwerking vastleggen in een samenwerkingsplan. De NVVB bewaakt hierbij de uitvoerbaarheid van het verkiezingsproces en de gemeentelijke autonomie.

Reële compensatie voor verkiezingen

De NVVB en de VNG willen dat gemeenten een reële compensatie krijgen voor de kosten van verkiezingen. Ook een transparant en eerlijk financieel kader vinden we essentieel, zodat onze gemeentelijke financiën toekomstbestendig blijven en we onze dienstverlening kunnen waarborgen.

Digitalisering

Digitalisering van processen is wenselijk om de benodigde vernieuwingen in het verkiezingsproces door te voeren en de kwaliteit van de uitvoering te verbeteren. Daarom blijven wij ons inzetten voor verdere digitalisering van (onderdelen van) het verkiezingsproces.

Dubbele verkiezingen

Wij vragen nadrukkelijk aandacht voor de extra uitvoeringslast voor de ambtelijke organisatie en de stembureauleden/tellers bij een dubbele verkiezing. Zoals bij de gelijktijdig gehouden Provinciale Statenverkiezing en waterschapsverkiezing, en bij (lokale) referenda die vaak op een verkiezingsdag worden gehouden.

Actualisering gezamenlijke verkiezingsagenda

De NVVB neemt deel aan de gezamenlijke verkiezingsagenda waarin alle nieuwe wetgevingstrajecten zijn opgenomen. Wij bewaken de afgesproken invoeringstermijn en de uitvoerbaarheid en proberen een opeenstapeling van nieuwe wetgeving te voorkomen.

Vernieuwd gezamenlijk Actieplan toegankelijk stemmen

De NVVB neemt deel aan het vernieuwde Actieplan toegankelijk stemmen, dat aansluit bij de verkiezingsagenda 2030. Hierin staat onder andere beschreven dat toegankelijkheid van verkiezingen voor alle kiezers van wezenlijk belang is. De NVVB blijft zich inzetten voor realistische toegankelijkheidseisen die aansluiten bij de wensen van de kiezer.

7. Producten en diensten

De digitale medewerker Burgerzaken

Onze arbeidsmarkt is aan grote veranderingen onderhevig. Door krapte is er momenteel een groot verloop van personeel, met als gevolg een uitstroom van ervaren medewerkers en daarmee ook hun kennis en ervaring. Dit raakt ook Burgerzaken. Bij het zoeken naar een oplossing voor de knelpunten werkt de NVVB samen met de VNG aan het project 'De digitale medewerker Burgerzaken'. De kern van dit project is de ontwikkeling van een centrale database voor het vakgebied Burgerzaken. Deze slimme ondersteuningstool moet medewerkers helpen bij vakinhoudelijke vragen, processtappen en complexe casussen, alsof je een virtuele collega raadpleegt.

De informatie in de database is betrouwbaar, gecertificeerd en geautoriseerd en wordt waar mogelijk ingebed in de burgerzakenmodules van leveranciers. De informatie is toegankelijk via verschillende 'verschijningsvormen', bijvoorbeeld als AI-agent in de nieuwe NVVB-app die dient als medewerkersvragenbaak, en als 'digitale burgerzakenmedewerker' voor informatieverstrekking rechtstreeks aan burgers.

NVVB PublieksAcademie

In 2021 zijn de herziene diplomalijnen van het diplomastelsel geaccrediteerd volgens het Netherlands Qualifications Framework (NLQF), oftewel het Nederlands Kwalificatieraamwerk voor het niveau van kwalificaties van opleidingen en certificaten. De basisopleidingen zijn ingeschaald op NLQF-niveau 4 (vergelijkbaar met mbo 4-niveau) en de specialistenopleidingen zijn ingeschaald op NLQF-niveau 6 (hbo-niveau). Sinds oktober 2021 kunnen er NLQF-4-examens worden gedaan en sinds januari 2022 kunnen er NLQF-6-examens worden gedaan.

De NVVB PublieksAcademie volgt de actuele ontwikkelingen rondom het gebruik van kunstmatige intelligentie (AI) actief en zal AI waar mogelijk inzetten bij het ontwikkelen en onderhouden van examenmateriaal.

In 2026 onderzoeken we de praktische aspecten van examens (zoals locaties en inschrijving) en de kosten. Ook kijken we de komende jaren of een doorontwikkeling van het register van gecertificeerde medewerkers Burgerzaken wenselijk en mogelijk is. Dit kan helpen bij het beheren en toezicht houden op een eventuele verplichte certificering van burgerzakenmedewerkers.

Leden vragen ons regelmatig of de NVVB ook opleidingen kan verzorgen op andere vakgebieden dan ID-documenten. De reden hiervoor is dat opleidingen bij reguliere opleiders vaak worden geannuleerd vanwege te weinig deelnemers. Cursisten moeten dan vaak een half jaar wachten voordat er een nieuwe opleiding

van start gaat (als die dan wél doorgaat). In 2026 bespreken we dit onderwerp in het dagelijks bestuur en bepalen we welk standpunt we hierover innemen.

In 2025 zijn we verkennende gesprekken gestart met de MBO Raad om te onderzoeken in hoeverre onze opleidingen kunnen worden geïntegreerd in het middelbaar beroepsonderwijs. In 2026 zetten we deze gesprekken voort.

Team van de Toekomst

De wereld om ons heen verandert in rap tempo. Van de gemeente wordt steeds meer flexibiliteit, snelheid en resultaat verwacht. Dit heeft consequenties voor de organisatie en voor de medewerkers. Elke gemeente wil haar inwoners immers snel en vooral goed helpen. De gemeentelijke organisatie zal daarom meer procesgericht gaan werken en heeft behoefte aan goed opgeleide, taakvolwassen en gemotiveerde medewerkers. Zij moeten beschikken over competenties zoals eigenaarschap, goed kunnen samenwerken en fungeren als 'host' van en voor de lokale gemeenschap.

De NVVB organiseert op diverse organisatieniveaus bijeenkomsten om gemeenten te informeren over het traject Team van de Toekomst. Dit doen we samen met het ministerie van BZK.

Onder de (werk)naam Team van de Toekomst ondersteunen wij gemeenten bij het opstarten van een Team van de Toekomst-traject. Dit programma helpt gemeenten om de veranderingen in de gevraagde dienstverlening het hoofd te bieden. Een tweede doelstelling is dat medewerkers vanuit hun eigen gemeente een individueel traject krijgen op het gebied van professionaliseren in of bewegen buiten hun huidige werkgebied.

Naast voor personele aspecten is er in het traject ook aandacht voor de hulpmiddelen en systemen die het werk van de medewerkers Burgerzaken kunnen ondersteunen.

Werkprocessen Burgerzaken

De NVVB Werkprocessen Burgerzaken is een geregistreerd product van de NVVB dat alle wettelijk voorgeschreven processtappen bevat, weergegeven in logische schema's. Ruim 150 gemeenten maken hier gebruik van en hebben een abonnement op onderhoud. Het product wordt in een moderne tool beheerd en doorlopend actueel gehouden.

Adviesbureau NVVB

Voor casuïstische vragen en kwesties die zo specifiek of vakspecialistisch zijn dat er behoefte is aan advisering en ondersteuning, kunnen gemeenten terecht bij het Adviesbureau NVVB. De gemeente Amsterdam voert deze taak voor de NVVB uit.

NVVB Platform

Het NVVB Platform heeft inmiddels bijna 3.800 deelnemers. Hiermee is het Platform, dat sinds medio 2020 bestaat, een groot succes. Voor de komende jaren zal het platform in een behoefte blijven voorzien.

In de open groepen van het platform kunnen deelnemers elkaar 'ontmoeten', over verschillende onderwerpen ervaringen uitwisselen en discussies voeren. In de gesloten groepen worden alleen deelnemers toegelaten na toestemming van de beheerder. Ons streven is om het platform de komende jaren meer in te zetten, om onze leden zo actiever bij de vereniging te betrekken. De adviescommissies gaan we stimuleren om vaker gebruik te maken van de functionaliteiten van het platform en de deskundigheid van de op het platform actieve NVVB-leden.

Het NVVB Platform heeft een andere rol en functie dan het Adviesbureau NVVB. Bij casuïstische vragen en kwesties waarvoor specifiek deskundig advies nodig is namens de NVVB, blijft het Adviesbureau NVVB het aangewezen kanaal.

Internationale belangenbehartiging en CASBES

De NVVB is al vele jaren deelnemer van het Koninkrijksplatform voor Caribische Burgerzaken (KCB), de overlegstructuur tussen de Caribische (ei)landen en Nederland, om de benodigde veranderingen op het gebied van Burgerzaken vorm te geven, te ontwikkelen en te ondersteunen.

Het KCB-platform is in 1999 als PIVA opgericht om de kwaliteit van de bevolkingsadministratie te waarborgen door samenwerking tussen de eilanden en Nederland. In de afgelopen 25 jaar heeft het zich ontwikkeld tot een platform dat zich richt op diverse aspecten van Burgerzaken. De nadruk zal blijven liggen op het verbeteren van de kwaliteit door samenwerking. De afgelopen jaren kwamen ook de andere burgerzakethema's aan de orde, zoals het paspoortproces, identiteitsfraude, opleidingen, naturalisatie/optie en adresregistratie. Inmiddels is het overleg uitgegroeid tot een burgerzaken breed overleg. Om deze reden is de naam PIVA gewijzigd in KCB.

We zijn ons ervan bewust dat er verschillen zijn tussen de situatie in Europees Nederland, de BES-eilanden en de CAS-(ei)landen. Juist daarom is het goed dat we zaken structureel afstemmen en per situatie proberen om tot zo goed mogelijke oplossingen in de uitvoering te komen.

Sinds 2024 zijn alle zes de eilanden lid van de NVVB en is de nieuwe NVVB-afdeling CASBES opgericht. De voorzitter van de CASBES-afdeling is hiermee lid geworden van het algemeen bestuur van de NVVB. Ook is een adviescommissie CASBES ingericht. De NVVB vindt het vanuit bestuurlijk oogpunt van groot belang om de verbinding met de Caribische collega's nog verder te versterken.

Europese vereniging voor ambtenaren van de burgerlijke stand (EVS)

De Europäischer Verband der Standesbeamten und Standesbeamtinnen (EVS) richt zich op (internationaal) personen- en familierecht, nationaliteitsrecht, document- en identiteitsfraude, bescherming van persoonsgegevens en (persoons)gegevensuitwisseling.

De activiteiten bestaan uit kennisuitwisseling, rechtsvergelijking, advisering en inbreng van de uitvoeringspraktijk bij Europese instituties, voor wat betreft de Europese regelgeving. Een belangrijke taak van de EVS is de advisering en uitvoeringspraktijk voor de digitale agenda van de EU voor het uitwisselen van persoonsgegevens en identiteitsvraagstukken. Daarnaast wil de EVS vanuit zijn positie de standaardisatie van wet- en regelgeving op het gebied van personen- en familierecht bevorderen.

De huidige deelnemende landen zijn België, Duitsland, Estland, Italië, Letland, Nederland, Polen, Slovenië en Slowakije. De zogenoemde 'presidency' (het 'dagelijks bestuur' van de EVS) wordt op dit moment gevormd door België, Estland en Nederland. De voorzitter van de NVVB is sinds juni 2018 president van de EVS. Vanuit die positie willen we als NVVB onze invloed aanwenden voor de belangenbehartiging in Europa.

